

Upravljanje in dejavnosti v ekoloških vinogradih kot podlaga
za pripravo pokrajinskih strategij

ECOVINEGOALS - DRUGA DELAVNICA

2. December 2021

Upravljanje in dejavnosti v ekoloških vinogradih kot podlaga
za pripravo pokrajinskih strategij

Projekt ECOVINEGOALS in rezultati prve delavnice

dr. Mateja Šmid Hribar, ZRC SAZU

2. December 2021

akronim	ECOVINEGOALS
Program	Interreg ADRION 2014-2020
Tema	Os 2 - Trajnostna regija
Trajanje	1. 3. 2020 - 31. 8. 2022
Vrednost	1.939.505,59 €
ERDF sredstva	1.646.775,59 €

Obravnavamo ključne izzive, ki izhajajo iz intenzivnega vinogradništva v Jadransko-Jonski (ADRION) regiji in preučujemo možnosti **prehoda na agroekološko vinogradništvo**.

Naslavljammo naslednje tri vidike:

- agroekološke prakse v vinogradih,
- varovanje pokrajin in habitatov in
- aktivno udeležbo ter družbeno ozaveščenost.

10 partnerjev, 6 držav, 7 pilotnih območij

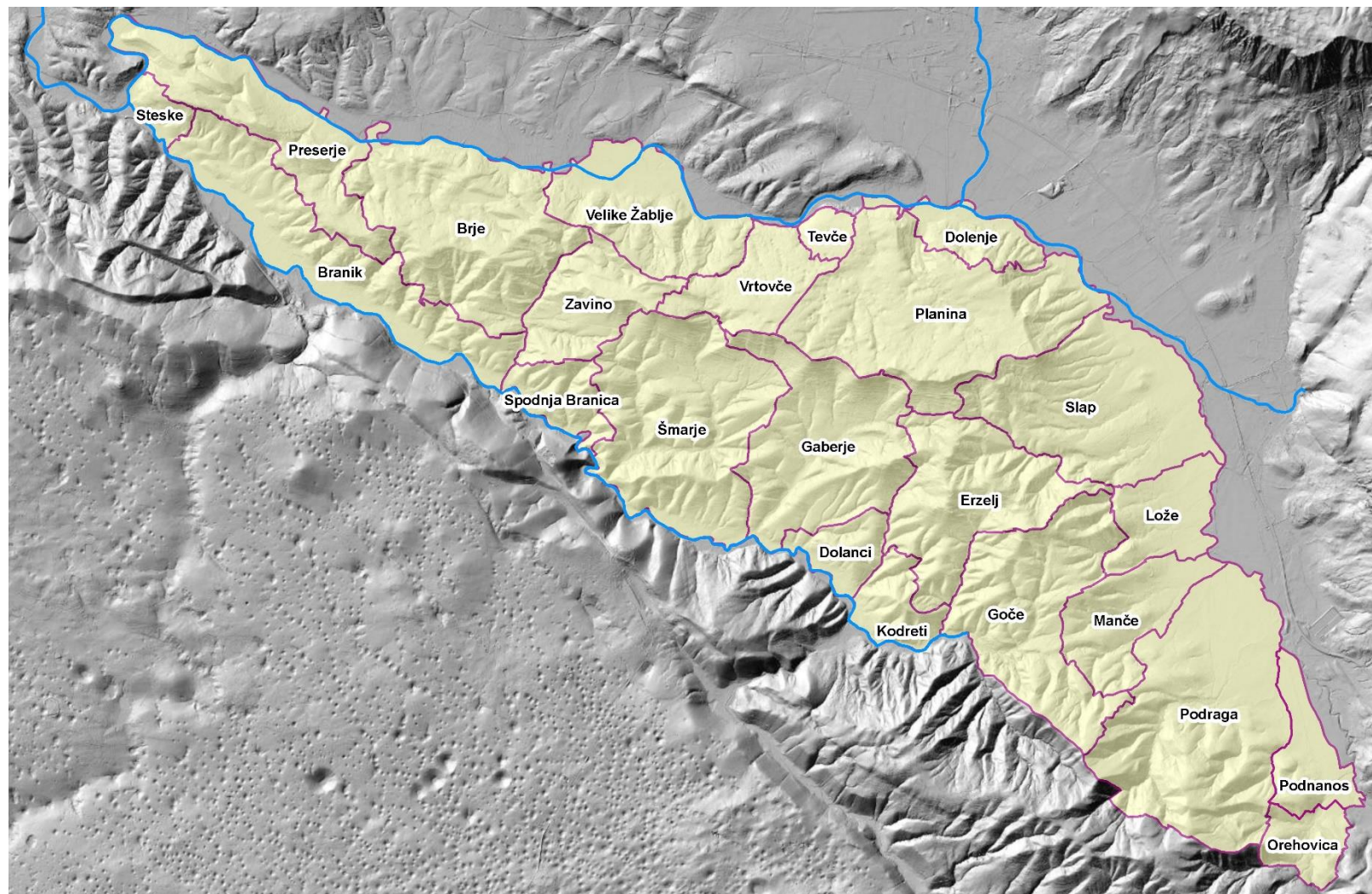
2 partnerja iz Slovenije - **ZRC SAZU** in **KGZ - Zavod GO**

ZRC SAZU

Pilotno območje v Sloveniji so Vipavski griči

4 občine (Ajdovščina, Nova Gorica, Komen in Vipava)
23 naselij

Glavni namen projekta je na pilotnih območjih preučiti trenutno stanje na ravni vinogradniških kmetij in pokrajin ter na podlagi tega opredeliti korake / aktivnosti, kako preiti na bolj agroekološko vinogradništvo.

Že narejeno:

- popis dobrih praks in vinogradniških kmetij
- pokrajinska analiza skupaj z analizo habitatov in Nature 2000

Namen delavnic:

- na participativen način skupaj z vami ugotoviti, kako se lotiti agroekološkega prehoda, kaj narediti, katere prakse okrepiti oz. vpeljati, kaj je treba vzpostaviti na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, da bo vinogradništvo na pilotnem območju postalo bolj trajno.

Prva delavnica

- 21. 10. 2021 v Ajdovščini
- pokrajinska analiza Vipavskih gričev (ZRC SAZU)
- Natura 2000 na pilotnem območju (ZRSVN OE GO)
- agroekologija (KGZ - Zavod GO)
- 3 okrogle mize:
 1. Kako preprečevati opuščanje in zaraščanje kmetijskih zemljišč v Vipavskem gričevju?
 2. Kaj bi spodbudilo/omogočilo povečanje vinogradniških površin?
 3. Kako bi vi izkoristili priložnost za agroekološki prehod? Kaj si želite, da bi imeli na vašem pilotnem območju z vidika a) ekonomije, b) družbe in c) ekologije?

1. Kako preprečevati opuščanje in zaraščanje kmetijskih zemljišč v Vipavskem gričevju?

Ključni izziv je **lastništvo** (prenos od starejših na mlajše, številni dediči in razdrobljenost posesti, nezainteresiranost za obdelavo oz. oddajo) → možne rešitve:

- **subvencijska politika** - ekonomska spodbuda za obdelavo na terasah in nagnjenih površinah in NE ekonomske spodbude za obdelavo v nižinah,
- **davčna politika**, ne preveč obremenjen najem delovne sile, razlikovati med kmetijskimi zemljišči z OMD in drugimi (v nižini), dolgoročni najem vinogradov - npr. za 30 let - ugodna davčna politika za najemodajalca → spodbujanje oddaje v najem,
- **agencija/specializirana služba**, ki bi prevzela prodajo zemljišč številnih dedičev,
- **ažuren pregled** nad stanjem na terenu in **ustrezen nadzor** (občinske službe; kaznovati lastnike zemljišč v zaraščanju, voditi seznam parcel z lastniki v tujini, vzporedno seznam zainteresiranih vinogradnikov),
- **uvoz sezonske delovne sile** (uraden najem delovne sile ekonomsko sprejemljiv, da ne bo dela na črno),
- **boljša promocija** (pomen lokalno pridelane hrane, trenutno se preveč spodbuja industrijsko pridelano hrano),
- najti odkupnika za **odkup grozdja** → **stabilna velika delujoča vinska klet**,
- **uvajanje drobnice** („koza za najem“).

2. Kaj bi spodbudilo/omogočilo povečanje vinogradniških površin?

Ključno je **povečati in izboljšati prepoznavnost območja** (sonaravno območje, 46,1% območja je Natura 2000; mozaičnost + gozd) → **ekonomsko ovrednotenje**: višje cene grozdja → višje cene vina:

- to bi bilo lahko navedeno na nalepki, neke vrste **blagovna znamka** → na **karti označiti, iz katerega vinograda prihaja vino** → etikete, papirna embalaža, ovojni papir → dodatna promocija,
- **kategorizacija** vinskih leg,
- ogled **dobrih praks** v tujini (če vidiš, da nekomu dobro gre, se zmanjša strah in bi se ljudje lažje odločili za prehod - dobre prakse tudi z vidika **promocije** → prenos znotraj območja in tudi navzven),
- **Slovenijo vrniti na zemljevid vinorodnih držav** (potrebujemo agencijo, ki bi investirala v promocijo slovenskih vin na tujih trgih; obstaja Vinska skupnost Slovenije, ampak agencija bi morala delovati širše, podpirati tudi manjše vinarje).

Ovire in izzivi:

- **prenizke odškodnine** zaradi škode divjadi (pred divjadjo je težko upravljati in varovati razpršene manjše vinograde → ti se še hitreje opuščajo, divjad pa se povečuje),
- manj preprek, povezanih z **OPN**,
- **stare zaraščajoče terase** niso rentabilne, so preozke + brez subvencij predrage za obnovo,
- **smrt lastnika pred predajo kmetije potomcu** → potomec ne dobi subvencije za mladega prevzemnika (birokracija) -dvakratno kaznovan, izgubi pomoč očeta + subvencijo.

3. Kako bi vi izkoristili priložnost za agroekološki prehod?

Kaj si želite, da bi imeli na vašem pilotnem območju z vidika a) ekonomije, b) družbe in c) ekologije?

a) Ekonomija

- **dostojno ekonomsko plačilo** (pošteno plačilo za grozdje, potem subvencije ne bi bile potrebne; pošteno plačilo za vino),
- **povezava kmetijstva in turizma**, ki bo prineslo nova delovna mesta (mora biti nov profil ljudi),
- **celovita ponudba**, ne le vino, tudi degustacije in zgodbe → **lokalna partnerstva** med kmeti in skrbniki.

b) Družba

- več in bolj kakovostno **povezovanje ponudnikov storitev in tudi občin**, ker so Vipavski griči na obronkih 4 občin.
- da bi **prišleki bolj razumeli in upoštevali kmete** in njihove dejavnosti,
- bolj **pravična politika ocenjevanja razvitosti območij** (bi morali bolj ustrezno določiti, trenutno ni pravično),

c) Ekologija

- **uvajanje odpornih sort**; očitno na Vipavskem le vinogradništvo kljubuje podnebnim spremembam,
- **vremenske postaje** → več postaj, bolj razpršene z natančnimi podatki (vlaga, padavine, veter, bolezni) → spremljanje mikroklima → manjše tveganje, manjši strah med ljudmi → lažje odločanje za ekološko vinogradništvo, manj tretiranja, manj škropljenja, manjši stroški + **karta, kje bi bilo smiselno postaviti vremenske postaje + določiti upravljavca in serviserja.**

DODATNO

- **uvajanje tehnoloških inovacij v vinogradništvu**

Ecological Vineyards Governance Activities
for Landscape's Strategies

Hvala za pozornost!

mateja.smid@zrc-sazu.si